

VERBODEN VERSMAAD VERBRAND VERGUIST VERGETEN NIEUWSBRIEF

NIEUWSBRIEF KRITISCHE KLASSIEKEN • NUMMER 12 • MAART 2015

KRITISCHE KLASSIEKEN 9

Goethe in Dachau: Lesen macht frei

Begin april verschijnt de heruitgave van *Goethe in Dachau*, het indrukwekkende kampdagboek dat vertaler Nico Rost onder uiterst moeilijke omstandigheden in het concentratiekamp Dachau bijhield. Deze heruitgave als deel 9 in de Kritische Klassieken wordt gevierd met maar liefst twee boekpresentaties, waarvoor u van harte bent uitgenodigd.

“Als lezers van *Goethe in Dachau* absorberen wij een getuigenis die onszelf noopt te getuigen in de morele zin van het woord: door in herinnering te roepen wat er gebeurde en te doordenken wat de mens bezielt. Wij lezen hoe Rost de literatuur als bevrijdingsroute koos en daarmee het nazi-ideaal ‘Arbeit macht frei’ — de cynische spreuk op de poort van het kamp Dachau — omsmolt tot ‘Lesen macht frei.’”

Aldus besluit Ewout van der Knaap zijn nawoord bij de nieuwe uitgave van *Goethe in Dachau*.

Lezen was voor Rost een bittere noodzakelijkheid en strategie om de onmenselijke omstandigheden te overleven. En bizar genoeg, maar gelukkig voor hem, waren er in het kamp heel wat boeken beschikbaar. Wat Rost in Dachau las — en hij las veel — waren vooral de Duitse klassieken: Goethe, Schiller en Hölderlin. Die las hij in het concentratiekamp met andere ogen dan voorheen. Door

ze te lezen en te herlezen bleef hij zichzelf voorhouden dat er nog een andere werkelijkheid bestond dan die van de honger en de kou, van de ziekte en de dood, waar hij dagelijks mee geconfronteerd werd. Ze hielpen hem niet alleen om afleiding te vinden, maar vooral om zijn waardigheid te behouden en de werkelijkheid te trotseren.

Met *Goethe in Dachau* heeft Nico Rost niet alleen een monument voor zijn medegevangenen in Dachau opgericht, maar ook laten zien hoe een mens zijn waardigheid kan behouden in een omgeving die niet onderdeed voor de hel.

U kunt het hele nawoord nu alvast lezen op onze website, evenals twee besprekingen uit 1948 — van Theun de Vries en Anton van Duinkerken — het jaar dat *Goethe in Dachau* voor het eerst verscheen. Op onze website vindt u ook het voorwoord dat dominee Buskes bij de tweede druk uit 1963 schreef.

Nico Rost
Goethe in Dachau

* Dagboek 1944-1945

1948

KRITISCHE KLASSIEKEN 9

NICO ROST
Goethe in Dachau
Dagboek 1944-1945

272 pagina's
ISBN 978 90 816628 8 8
Gebonden met stofomslag • € 24,-
verschijnt april 2015

Met een nawoord van
Ewout van der Knaap

‘Het fascinerende kampdagboek *Goethe in Dachau* is een verslag van de overwinning van de geest op de barre realiteit van het concentratiekamp.’

— Elsbeth Etty in de NRC

Boekpresentaties Goethe in Dachau

Woensdag 8 april

Goethe Instituut | Herengracht 470, Amsterdam
17.00 uur, toegang gratis
Met: Ewout van der Knaap (schrijver nawoord) en
Hans Olink (biograaf van Nico Rost)

Zaterdag 11 april

Boekhandel Bouwman | Hessenweg 168 De Bilt
17.00 uur, toegang gratis
Met: Ewout van der Knaap (schrijver nawoord) en
Nils Buis (Uitgeverij Schokland)
Aanmelden is gewenst, tel: 030-220012
of info@bouwmanboeken.nl

KRITISCHE KLASSIEKEN
SCHOKLAND

Uitgeverij Schokland
Dorpsstraat 27 • 3732 HG De Bilt

www.kritischeklassieken.nl

2016: John Berger 90 jaar

Volgend jaar (2016) viert Uitgeverij Schokland een dubbel jubileumjaar. Het is dan vijf jaar geleden dat de eerste Kritische Klassieker uitkwam. Sindsdien zijn er negen titels verschenen en worden de Kritische Klassieken zonder uitzondering positief ontvangen door pers en publiek.

Het leek ons een mooi idee om ons eigen jubileum te verbinden aan een veel belangrijker literaire mijlpaal: in 2016 bereikt de Engelse schrijver, criticus, socioloog en kunsthistoricus John Berger de respectabele leeftijd van negentig jaar. Beide jubilea vieren we met de heruitgave in drie delen van Berbers trilogie *De vrucht van hun arbeid*.

John Berger (1926) is een veelzijdig man. Hij begon als schilder en tekenleraar, werd kunstrecensent en ontwikkelde zich vervolgens tot programmamaker en schrijver. Kenmerkend voor zijn werk is de centrale rol van het waarnemen (kijken, ervaren). Niet verwonderlijk natuurlijk voor de maker van het veelbesproken BBC-programma en gelijknamige boek *Ways of seeing* uit 1972, waarin Berger de manieren van kijken naar kunst analyseert.

Berger werd twee keer genomineerd voor de prestigieuze Man Booker Prize. In 2008 bleef het bij een nominatie voor zijn roman *Van A naar X*, in 1972 won hij de prijs voor zijn ex-

perimentele roman *G* die zich afspeelt in het Europa van vóór de Eerste Wereldoorlog. Kenmerkend voor zijn levenslange maatschappijkritische houding schonk hij de helft van het prijzengeld aan de Engelse afdeling van de Black Panther Party. De andere helft bestemde hij voor het bestuderen van één van de hoofdthema's in zijn werk, dat van de arbeidsmigratie, met name die van het platteland naar de grote steden. Dat resulteerde niet alleen in *A Fortunate man* (1967) en *A Seventh man* (1975) twee boeken met een sociologische inslag, maar later ook in het hoogtepunt in zijn literaire oeuvre, de trilogie *De vrucht van hun arbeid*, die in de jaren '80 in drie afzonderlijke delen werd gepubliceerd. In deze trilogie staat het verdwijnen van het traditionele leven in een Frans bergdorp en de urbanisatie met de bijbehorende ontpersoonlijking en armoede centraal.

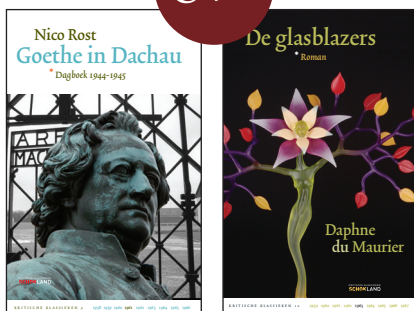
“Berbers taalgebruik is veel dwingender dan de eenvoud doet vermoeden en bovendien is daar af en toe die allesomvattende zin die de

lezer treft als een kaakslag. Een auteur bij wie een voornamelijk thematiek aan zulk treffend en fraai maar toegankelijk taalgebruik is gekoppeld verdient een groot lezerspubliek,” schreef de Volkskrant destijds. Ook de Amerikaanse critica Susan Sontag roemde Berbers taalgebruik, omdat volgens haar elk woord op de goede plaats staat en hij geen woord te veel gebruikt.

In de loop van 2016 zullen achtereenvolgens *Het varken aarde*, *Ver weg in Europa* en *Sering en vlag*, tezamen *De vrucht van hun arbeid* als Kritische Klassieker verschijnen.

€ 49,-

Jaarabonnement 2015

Nico Rost
— *Goethe in Dachau*
Dagboek 1944-1945

Daphne du Maurier
— *De glasblazers* (Roman, 1961)

U ontvangt beide titels (in Nederland) zonder portokosten thuisbezorgd!

Wat betekent een abonnement voor ons?

Heel veel: een abonnement garandeert in ieder geval al een bescheiden minimumoplage van onze titels en met het abonnementsgeld kunnen we een aantal vaste lasten die met elke nieuwe uitgave gepaard gaan (voor)financieren. Om u een idee te geven: met **30 abonnees** kunnen we de voorschotten op de auteursrechten betalen. Met **50 abonnees** zijn ook de kosten voor de vertegenwoordiging in de boekhandel gedekt. Met **100 abonnees** zitten we echt op rozen: dan kan ook het grootste gedeelte van de drukkosten betaald worden. Aan **200 abonnees** durven we al bijna niet te denken. In dat geval zouden we af en toe zelfs een vertaler fatsoenlijk kunnen betalen!

Zover zijn we helaas nog niet, maar dromen mag altijd. Daarom nogmaals een oproep om een abonnement te nemen. U krijgt er natuurlijk ook wat voor terug. Twee of drie keer per jaar ploft er een pakket met een zorgvuldig geselecteerde klassieker uit de rijke sociale geschiedenis bij u op de mat. Altijd voorzien van een voortreffelijk nawoord en waar nodig geannoteerd. **Uw voordeel als abonnee** is dat u geen enkel deel van de Kritische Klassieken hoeft te missen en het boek als eerste in huis heeft.

→ Ga naar www.kritischeklassieken.nl om een abonnement te nemen